

Àngel Guimerà i Jorge
Santa Cruz de Tenerife 1845 - Barcelona 1924

Dramaturg i poeta. El 1853 es traslladà a Catalunya i passà la infantesa al Vendrell. Estudià després a Barcelona. Bé que inicià la seva activitat literària amb la redacció de versos en castellà, es donà a conèixer per les seves col·laboracions periodístiques catalanes: escrivia en "La Jove Catalunya" i el 1871 fou un dels fundadors del setmanari "La Renaixença" que, posteriorment, ja convertit en diari, dirigí. El 1875 obtingué un accèssit als jocs florals amb *Indíbil i Mandoni*, i l'any següent rebé la flor natural; el 1877 guanyà alhora la flor natural, la viola i l'englantina, i fou nomenat mestre en gai saber. Atret pel teatre, el 1879 estrenà la seva primera tragèdia en vers, *Gal·la Plàcidia*, seguida de *Judith de Welp* (1883), obres que se situen dins la tradició del romanticisme històric. Després estrenà *El fill del rei* (1886) i *Mar i cel* (1888), que obtingué un èxit sense precedents i que inicià la seva etapa de plenitud, que s'estengué fins el 1900, i en la qual estrenà les seves obres més representatives: *Maria Rosa* (1894) i *Terra baixa* (1897), repetidament portades al cinema, i *La filla del mar* (1900), que retraten amb trets realistes els homes i els conflictes de la Catalunya coetània. Les tendències romàntiques s'hi mostren més matisades i hi ha constància de les seves inquietuds socials: Manelic, el protagonista de *Terra baixa*, encarna les virtuts de l'home que ha crescut enmig de la natura i s'enfronta amb una societat egoista i corrompuda. Dins una òptica conservadora, tractà ja aquest tema en *La festa del blat* (1896), en la qual un anarquista abandona els seus ideals en entrar en contacte amb un món rural i arcàdic. El seu catalanisme restà explícit en dos monòlegs, *Mestre Oleguer* (1892) i *Mort d'en Jaume d'Urgell* (1896), recreació de dos episodis històrics amb inquietuds contemporànies. Unes altres obres escrites durant aquests anys, d'un valor desigual, són *Rei monjo* (1890), *La boja* (1890), *L'ànima morta* (1892), *Jesús de Natzaret* (1894), *Les monges de Sant Aimant* (1895) i *Mossèn Janot* (1898). A partir del 1900 intentà un drama realista i cosmopolita, d'escassa autenticitat, que assenyala una ràpida davallada en la seva producció: *Arran de terra* (1901), *La pecadora* (1902), *Aigua que corre* (1902), *La Miralta* (1905), etc. Produí encara obres de valor, com *Sol, solet* (1905), retorn al drama realista de temàtica rural, i *L'aranya* (1906), d'arrel naturalista. Els gusts modernistes s'evidencien en *La santa espina* (1907), *La reina vella* (1908), *Titaina* (1910), *Sainet trist* (1910) i *La reina jove* (1911). Després d'uns quants anys de silenci, reprengué la seva activitat amb *Jesús que torna* (1917), condemna de la guerra feta de forma incoherent, i *Indíbil i Mandoni* (1917), amb la qual retorna a la temàtica dels anys juvenils. No són més afortunades *Al cor de la nit* (1918), *L'ànima és meva* (1919), *Alta banca* (1921) i *Joan Dalla* (1921). Deixà inacabat el drama *Per dret diví*, que completà i estrenà el 1926 Lluís Via. Les seves poesies foren recollides en volum el 1887. Escriví també tres narracions d'indubtable interès: *El gos de casa*, *Rosa de Lima* i *El nen jueu*. Els darrers anys del s XIX, el gran prestigi que havia assolit tingué un paper important en la política del moment: fou portador del Memorial de Greuges, president de l'Ateneu Barcelonès, del qual pronuncià en català —fet insòlit a l'època— el discurs inaugural, etc. Els seus discursos, pronunciats arreu de Catalunya, foren recollits en el volum *Cants a la pàtria* (1906). El desenvolupament dels partits polítics sobrepassà, però, les seves fites i el 1909, en rebre un homenatge de la multitud, la seva figura era ja més representativa que combativa. Fou membre numerari (1911) de l'Institut d'Estudis Catalans.